

Kansen in en van onderwijs

Met deze fiche beogen we een concretisering van de blikopener 'kansen in en van onderwijs' voor de volgende vakken: (NATUUR)WETENSCHAPPEN en WISKUNDE. Deze fiche is tot stand gekomen in een focusgesprek met lerarenopleiders secundair onderwijs, een opgeleide ervaringsdeskundige in kansarmoede, een vormingsmedewerker van TAO en de onderzoekers van het project. Dit initiatief kadert in het project 'Kansen in en van onderwijs' en wordt door het departement PXL-Education en de provincie Limburg vormgegeven.

uitdaging	toelichting – praktijkvoorbeeld - tip	link met blikopener
<p>Aankoop materiaal</p>	<p>Toelichting</p> <p>De aankoop van schoolmateriaal is niet voor elke leerling evident. Een ervaringsdeskundige getuigt: 'Had ik geweten dat een grafisch rekenmachine 180 euro kost, dan zou mijn zoon deze studierichting al niet meer kunnen doen. Hij zou het ook niet willen, om mij te beschermen.'</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is het nodig dat leerlingen dit materiaal aankopen? Kunnen de lesdoelstellingen niet bereikt worden zonder dit materiaal? Denk bijvoorbeeld aan de aankoop van invulboeken (er is een verschil tussen leerlingen uit 1ste, 2de en derde graad.) • Is het nodig dat leerlingen een bepaald type of een bepaalde editie van een rekenmachine aankopen? 	<ul style="list-style-type: none"> • Leermiddelen

Moeten alle leerlingen hetzelfde rekentoestel hebben?

- Kan de school koffers voorzien met materiaal dat leerlingen tijdens de lessen kunnen gebruiken (vb. rekenmachines, laboschorten, ...)?
- Kan het materiaal gehuurd worden via de school? Kunnen de tarieven voor schoolmateriaal eventueel variëren naargelang de koopkracht van ouders?
- Kan materiaal doorverkocht worden tussen leerlingen van opeenvolgende jaren? Bouwt de school dit structureel in?
- Kan er gewerkt worden met een afbetalingsplan?
- Informeer ouders tijdig over de aankoop van materiaal zodat hiervoor gespaard kan worden.

<i>Communicatie</i>	<p>Toelichting Het is goed mogelijk dat er op school verschillende initiatieven bestaan om gezinnen in kansarmoede te helpen. Maar zijn deze ook bekend bij leerlingen, leerkrachten en ouders?</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none">• Stel jezelf als leerkracht de vraag: welke mogelijkheden biedt de school aan?• Communiceer open met ouders over de mogelijkheden die er op school zijn. Bijvoorbeeld het betalen van facturen of schooluitstappen op afbetaling. Communiceer hierover op meerdere momenten (opendeurdag, oudercontact) en op meerdere manieren (mondelinge communicatie, website). Op deze manier wordt het een optie voor iedereen en voelt niemand zich geïsoleerd.	Empathie Communicatie
<i>In orde zijn met materiaal</i>	<p>Toelichting Er wordt van de leerlingen verwacht om 'in orde' te zijn. Hieronder verstaat men bijvoorbeeld: boeken en ander materiaal (vb. geodriehoek, passer, ...) meebrengen. Dit wordt vaak mee opgenomen in de beoordeling van attitudes.</p>	Assessment Empathie Veiligheid

	<p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none">• Een ervaringsdeskundige benadrukt dat het in sommige gezinnen niet evident is om materiaal thuis te bewaren (veel kinderen, kleine oppervlakte, weinig bergruimte, chaotische omgeving, ...). Het materiaal gaat snel stuk of geraakt verloren. Kunnen de leerlingen hun materiaal op school bewaren? Is er ruimte in de klas of zijn er lockers?• Vraag aan de leerling waarom hij/zij het materiaal niet bij heeft voordat je een sanctie uitdeelt. Ga in dialoog: vertrouwen en eerlijke communicatie met leerlingen zijn belangrijk, ook al zie je hen maar enkele uren per week (Tijdens stages is dit niet altijd mogelijk omwille van regels op school. Maar durf hier kritisch over nadenken).	
<p><i>Leren leren</i></p>	<p>Toelichting Het is voor (ongeschoolde) ouders niet evident om hun kinderen te begeleiden met studeren.</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none">• Bevraag de visie van de school op het vlak van huiswerkbegeleiding en ondersteuning van studievaardigheden (vb. wat-hoe-methode)• Maak een overzicht met wat leerlingen moeten studeren voor de examens. Maak je verwachtingen duidelijk.• Duid belangrijke informatie aan in de cursus. Vraag	<p>Didactische werkvormen Selectie van leerinhouden</p>

	<p>aan leerlingen wat volgens hen de belangrijke informatie is. Zo leren ze hierover nadenken.</p> <ul style="list-style-type: none">• Schenk aandacht aan mnemotechnische hulpmiddelen en geef voldoende studietips.• Help leerlingen logisch nadenken (vb. definitie van middellijn => gaat door het midden en is een lijn).	
Leerinhouden	<p>Toelichting Bepaalde leerinhouden liggen gevoelig voor sommige leerlingen. Denk hierbij aan de evolutietheorie of leerstof over de voortplanting. Zo getuigt een leerkracht: “Er was een moslimmeisje in m’n klas dat vertelde dat ze haar boek thuis niet durfde opendoen uit schrik dat haar vader de afbeeldingen over de voortplanting zou zien.”</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none">• Denk op voorhand goed na hoe je hiermee zal omgaan in de klas. Houd rekening met de schoolvisie. Aanvaard dat er verschillen zijn tussen leerlingen.• Gevoeligheid voor bepaalde thema’s mag niet als excuus gebruikt worden om leerstof niet te studeren. Ga samen met de leerling op zoek naar mogelijkheden: bijvoorbeeld in de bibliotheek studeren.	<p>Aanvaarding Empathie Selectie van leerinhouden</p>

Aandacht voor verschillen tussen leerlingen

Toelichting

Leerlingen vinden het aangenaam als de leerinhouden herkenbaar zijn.

Praktijkvoorbeeld / Tip

- Gebruik namen van de leerlingen uit je klas in je voorbeelden.
- Maak gebruik van de diversiteit. Durf afwijken van het standaard Vlaams middenklasse gezin in je lesmateriaal. Gebruik verschillende soorten namen (Vlaamse, Nederlandse, Turkse, Spaanse, ... namen), verschillende soorten woningen (vb. oppervlakte berekenen in vraagstuk wiskunde), verschillende gezinsvormen etc.
- Sluit aan bij de interesses van leerlingen: voorzie enkele vraagstukken met een verschillend thema (maar dezelfde leerinhoud) waar de leerlingen tussen kunnen kiezen.
- Voorzie ook differentiatiemateriaal voor leerlingen die sterker zijn in jouw vak, zodat zij uitgedaagd blijven.

Aanvaarding

Leerinhouden selecteren

